Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 83. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 3-го ТРАВНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ—FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 3, 1955. No. 83. VOL. LXII.

В КОНҐРЕСІ РОЗГОРТАЄТЬСЯ БОРОТЬБА ЗА ПРЕЗИДЕНТОВУ ПРОГРАМУ

Вашингтон. — Обидві палати Конгресу цього тижня мають вирішувати дві важливі проблеми з господарської програми президента Айзенгавера. Сенат починає дебати над взаємним торговельним договором із закордоном, а Палата Репрезентантів має нараджуватися над законопроєктом про тривку допомогу фармерам для підтримки цін на фармерські продукти. Дебати в Пал. Репрезентантів мають тривати три дні, наради в Сенаті можуть продовжитися і на три тижні. В обидвох цих проблемах йтиме про те, чи переможе престиж президента Айзенгавера, і чи обидві палати Конгресу приймуть ті важливі законопроєкти в тій редакції, що їх предложив уряд. Сенатська Фінансова Комісія вже прийняла деякі зміни в урядовому законопроєкті про взаємну торгівлю з закордоном більшістю 13 до 2 голосів. В цьому законопроєкті затримано той пункт, який говорить про продовження на три роки, це значить до 30 червня 1958 року, повновластей президента зменшувати кожного року на п'ять відсотків мито від ввожуваних до ЗДА закордонних товарів. Але сенатська редакція цього законопроєкту поробила деякі уступки домашньому промислові. Між цими концесіями є прийнятий внесок сенатора Волтера Ф. Джорджа, щоб охороняти текстильний промисл цієї країни проти можливої японської конкуренції в цій ділянці. Сенатська Фінансова Комісія прийняла також інші поправки для охорони домашнього хемічного промислу та інших родів продукції перед японською конкуренцією. Ця сама комісія прийняла також поправку для охорони домашньої нафтової продукції. Згідно з цією поправкою президент зможе встановляти квоти на ввіз нафтових продуктів до ЗДА, коли вважатиме, що чужий імпорт зміг би пошкодити домашній продукції нафти та інших продукцій, які є важливі для оборони цієї країни. Але що це тільки припустимий засіб президента для допомоги домашньому нафтовому промислові, то уряд пообіцяв нафтовикам, що він негайно встановить квоти, коли тільки надмірно зріс би імпорт нафтових продуктів до ЗДА. Гадають, що в повному Сенаті вже не буде більше важливих поправок до цього законопрокту, бо прийняті в Комісії поправки задовільні для всіх. Але демократичний сенатор Метью М. Нілі заявив, що він далі вестиме боротьбу за те, щоб добитися певнішого ухвалення в справі поправки про квоту для тих імпортованих товарів, які шкодили б домашньому промислові, що є важний для оборони цієї країни. Голова Сільськогосподарської Комісії в Палаті Репрезентантів конгресмен Гаролд Кулі передбачає, що Палата напевно прийме законопроєкт про тривку допомогу для підтримки цін на фармерські продукти в висоті 90 відс. паритету. Але республіканці заповідають, що будуть боротися проти тривкої допомоги фармерам.

Айзенгавер про обов'язки об'єднаного світу праці

Вашингтон. — Президент Айзенгавер, кладучи наріжний камінь під будинок Головної Управи Американської Федерації Праці в Вашингтоні, заявив, що відповідальність світу праці за добро для всього народу ще більше зросте з тією хвилиною, коли настане об'єднання двох найбільших робітничих організацій. Президент також закликав до „шляхетного й чесного вирішування всяких непорозумінь між народами й одиницями в християнському дусі". Під час цієї церемонії були присутні секретар праці Джеймс П. Мічелл та провідні діячі АФП і КІО. Нова будівля АФП стоятиме недалеко Білого Дому. Її вирішили будувати ще перед об'єднанням АФП і КІО, але після викінчення цієї будови вона служитиме на бюра об'єднаної робітничої організації. Цей будинок має бути готовий до грудня цього року. Президент Айзенгавер згадував слова президента Вудро Вилсона, — які він виголосив 1916 року, кладучи наріжний камінь під будинок АФП. Президент просив Всемогучого Бога, щоб дав йому можливість „вести цей світ — і цю країну до тривкого миру, до кращого майбутнього та до рівної справедливости для всіх". Голова АФП Дж. Міні заявив, що в теперішній боротьбі проти аґресивних сил комунізму, американські робітники виповнять своє завдання, щоб зберегти мир у світі та вільний спосіб життя, який дає їм можливість боротися за краще майбутнє для себе і всього людства.

В АМЕРИЦІ

● **Професор Гарвардського університету д-р Пол М. Цолл** при допомозі електричного стимулятора штучно підтримував биття серця свого пацієнта впродовж 109-ох годин після того, як воно природньо перестало битися. Д-р Цолл перевів таку операцію вже в 27 випадках, підтримуючи штучно биття серця хворих людей, аж поки їх серця не почали знову битися природним способом.

● **Герман Б. Райдер** із Текоми, Вашинґтон, звернувся до судді в родинній справі. Він одружився 29 грудня минулого року, але його жінка, на другий день після весілля, привела 17 собак, про які він не знав перед одруженням. Вночі ці собаки не давали Райденові спати, лижучи його лице. Вдень на кожному кроці він натрапляв на якусь собаку. Суддя вирішив, що жити з жінкою, яка має аж 17 собак, дуже важко.

● **Балерина Нора Кей** „знокавтувала" свого партнера Ігора Юськевича, танцюючи з ним у Метрополітен опері в Ню Йорку. Обертаючись під час танку, вона ненароком так сильно вдарила в око свого партнера, що він впав непритомний. Але публіка цього не побачила, бо саме в цей час скінчилася сцена і в залі опери згасили світло.

● **В столиці Нюйоркського стейту Олбані** 860 правників складали іспит на допущення до адвокатури, але з них склали іспит тільки 330.

● **Коло Елсмеру в стейті Делевар** експльодував у повітрі малий спортовий літак. Згинули три особи. Всі вони були екзаменовані пілоти, а один із них був ще й механіком від літаків.

● **Крайова Католицька Добродійна Конференція** на своїх зборах у Вашинґтоні вирішила змінити назву Аґенції Воєнної Допомогової Служби на — Католицьку Допомогову Службу. Ця аґенція була зорганізована в 1943 році, і допомагала жертвам війни в цілому світі, а також спроваджувала нових імігрантів до цієї країни.

● **Американська мільйонерка** Барбара Гаттон дістала розвід в Домініканській Республіці з дипломатом Порфірієм Рубірозою. Одружившись з ним 30 грудня 1953 р. вона заявила, що він — найкращий чоловік, якого вона знала. Рубіроза був уже п'ятим чоловіком цієї примхливої мільйонерки. Вони жили як подружжя менше як три місяці.

● **Президент Айзенгавер** заіменував д-ра Джеймса Б. Конанта першим американським амбасадором при німецькому уряді в Бонні, Німеччина. Досі Конант був Високим комісаром ЗДА в Німеччині.

УКРАЇНЦІ МАРШУЮТЬ В ПАРАДІ ЛЬОЯЛЬНОСТИ В НЮ ЙОРКУ

УКРАЇНСЬКА ГРУПА БУЛА ОДНОЮ З НАЙЧИСЛЕННІШИХ І НАЙБІЛЬШ БАРВИСТИХ

Ню Йорк. — У щорічній традиційній маніфестації льояльности, яку піддержують всі патріотичні американські установи й організації, включно з різнонаціональними групами, всупереч нібито-робітничому 1-шо травневому святу, спонзорованому в Америці комуністами і комунофільськими „лібералами", взяли й цього року року масову зорганізовану участь українські мешканці Ню Йорку. В параді льояльности, яка відбулась в суботу 30 квітня пополудні, в прегарний соняшний день, що прийшов на зміну попереднім холодним і дощевим дням, взяло участь назагал 20,000 маршуючих у Мангеттені й 60,000 у Брукліні — за офіційним комунікатом. Коло 500,000 осіб приглядались здовж шляхів походу. У Мангеттені величавий похід йшов від 95 вулиці до 63-ої по 5-ій Евеню, де на трибуні приймав дефіляду ген. Марк Кларк. На трибуні перебували теж губернатор стейту Ню Йорк Аверелл Гарріман, старий державний діяч Бернард Барук, родина славного винахідника вакцини д-ра Солка (він сам був перешкоджений), посадник міста Вагнер, який спершу сам маршував, і багато інших. На початку походу йшли військові й поліційні частини, потім службовики різних відділів міської самоуправи, як пожежна сторожа з возами, поштовики з поштовими автами і т. п., врешті дуже численні національні групи: — українці, білорусини, литовці, естонці, мадяри, поляки, чехи, греки і китайці.

Українська група відзначувалась чисельністю заступлених окремих організацій, барвистістю народніх одягів та здисциплінованістю молодечих організацій, а також найбільшим числом протисовєтських транспарентів. Напереді української групи несено велику вивіску „Американські українці". Опісля похід відкривали 5 кінноτчиків у парадних козацьких уніформах. Першими в поході були маршали. Потім маршували американсько-українські ветерани, а дальше представники центральних організацій та численні місцеві громадські, молодечі, церковні та інші організації. В українській групі було 5 музик, із них одна з Джирзі Сиτі. Один з транспарентів закликав до боротьби проти совєтського народовбивства, інший звертав увагу на небезпеку російського імперіялізму. Великий нюйоркський щоденник „Ню Йорк Геральд Трібюн" з 1-го травня навів буквальний текст українського транспаренту: „Закликаємо вільний світ до боротьби проти народовбивства, веденого совєтсько-російським імперіялізмом проти неросійських народів".

ВІДБУЛИСЬ ВЕЛИЧАВІ ПОХОРОНИ СВ. П. О. ВОЛОДИМИРА ЛОТОВИЧА

ПРЕОСВ. КИР АМБРОЗ, ДЕСЯТКИ СВЯЩЕНИКІВ І СОТНІ ВІРНИХ СУПРОВАДЖАЛИ В ОСТАННЮ ДОРОГУ ЗАСЛУЖЕНОГО ДУШПАСТИРА І ГРОМАДЯНИНА

Джерзі Сиτі. — Місцева і довколишні українські громади стояли в останніх двох днях під знаком смерти і похоронів одного з найвидатніших душпастирів і громадян, світлої пам'яті о. Володимира Лотовича, що помер, як уже повідомлено, минулого четверга. Впродовж п'ятниці, суботи і неділі біля Покійного, що лежав одягнений в Богослужебні ризи в парафіяльному домі біля церкви св. Петра і Павла, в якій він майже 30 років був парохом, пройшли сотні парафіян, не скриваючи глибокого жалю за своїм душпастирем. У неділю пополудні відбулося, при величезному здвизі народу, перенесення тіла з парафіяльного дому до місцевої церкви. В церемоніялі, що його очолював Всч. о. декан Ґабро, взяло участь десять священиків та багато видатних і провідних громадян теж з-поза місцевої громади. Між священиками, крім о. дек. Ґабра, були: о. ігумен Красовський, о. Паска, о. Харчишин, о. Паздрій, о. Данильчук, о. Боднар, о. Созанський, о. Шиманський, о. Бачинський і о. Данусяр. На крилосі служили ім. мґр. Стецура, п. Задорожний, проф. Каськів, п. Крук, п. Гіль та інші. В понеділок, о год. 10-ій рано — як це число „Свободи" здавалось до друку — почались в церкві похоронні відправи в приявності єпископа-помічника, Преосв. Кир. Амвроза Сенишина, та Родини Покійного. Похоронними відправами проводив Всч. о. монсіньйор Баца, в сослуженні о. декана Ґабра та о. Паздрія. Дияконували о. Данильчук і о. Данусяр. Хвилюючі проповіді виголосили о. Тиханський українською і о. Данильчук англійською мовами. Церемоніялом керував о. Шоловка. Не зважаючи на робочий день, церква була виповнена священиками, вірними, членами церковних братств та представниками світських організацій. Співав місцевий хор під дириґентурою мґр. Стецури. Похоронено Покійного на місцевому цвинтарі Святого Імени, де є окрема секція, призначена для священиків. Покійний о. Лотович, що належав до тих священиків піонерів, яким наша спільнота завдячує свій розвиток і свою організацію, залишив глибокий жаль серед найширших кіл громадянства.

Економісти стурбовані надмірним пожвавленням в економічному розвитку країни

Вашингтон. — Урядові експерти-економісти задоволені майже в 99% незвичайно високими осягами в господарському житті країни, але висловлюють своє стурбування перед наслідками надмірного пожвавлення (буму) в економіці. Щоб оминути цих наслідків, започатковано вже цілу низку заходів, особливо в грошевій господарці. Так, між іншим підвищено готівковий завдаток при купні акцій з 60 до 70%, обмежено знижування завдатків при купні домів, зокрема при купні домів ветеранами американської армії, та ін. В загальному пожвавлення економічного розвитку є здоровим явищем, але треба зважати, щоб не виникли які шкоди з надмірного вибуяння цього розвитку. Так наприклад, в цьому році число будованих мешкальних (не фармових) домів зросло до 14,000,000, що робить рік 1955 другим з черги рекордовим роком у цій ділянці. Сталева продукція осягнула в останньому тижні найвищого рекорду за всі такі осяги в минулих роках і продаж автомобілів у перших двадцяти днях квітня був вищий за всі дотеперішні такі ж промежутки часу в історії автомобільної індустрії.

● **Щеплення проти поліо** продовжується. Дорадча група одинадцятьох дорадників, між якими є і винахідник вакцини д-р Джовнес Солк, рекомендує, щоб щеплення проти поліо відбувалося далі, хоч були випадки, що деякі діти після нащеплення захворіли на поліо, а в двох випадках померли.

Ген. Дж. Ловтон Коллінс (ліворуч), спеціяльний репрезентант президента Айзенгавера у Південнім Вєтнамі, перед своїм відлетом до Сайґону, разом із своїм військовим і політичним дорадником Джаном Е. Дваном.

Папа Пій XII проклямував 1. травня святковим днем

Рим. — Святіший Отець Пій XII проголосив минулої неділі день 1 травня літурґічним святом св. Йосифа-робітника. Промовляючи з цієї нагоди до величезної маси вірних, зібраних на площі перед Собором св. Петра, Святіший Отець заявив: „Св. Йосиф — скромний робітник з Назарету персоніфікує перед Богом і Церквою не тільки ґідність ремісника, але є теж всюди і завжди опікуном вашим і ваших родин". Площа св. Петра була сповнена чоловіками і жінками з Риму і всієї Італії, які прибули, щоб відзначити десятиріччя створення великої Асоціяції Італійських Християнських Робітників. У своїй промові Папа Пій XII заатакував комуністів, як ворогів Христа. „Вони — посіяли бур'ян між італійським народом і не всюди зустріли належний спротив збоку католиків. Особливо ж серед робітничих кляс вони поширювали і далі поширюють фальшиві ідеї". Установленням дня 1 травня, як християнського свята, як свята патрона робітників св. Йосифа, припиниться незгоду, ненависть і насилля, що визначали досі цей день. Водночас із величезною маніфестацією християнських робітників на площі св. Петра відбулася на окраїнах міста Риму комуністична першотравнева маніфестація, під час якої промовляв посол до парляменту Джюзепе ді Вітторіо, генеральний секретар опанованої комуністами Генеральної Федерації Праці. Ді Вітторіо признав, що його юнія зазнала востаннє багато поразок, але всю вину за ці поразки він скинув у своїй промові на . . . американців, які стримали замовлення у фабриках, опанованих комуністичними робітничими спілками. Комуністична маніфестація зібрала багато менше людей, як католицька на площі святого Петра.

Жуков приймав 1-травневу параду в Москві

Москва. — Совєтський військовий міністер, маршал Георгій Жуков, був єдиним промовцем на 1-травневому святі в Москві, яке — за традиційним звичаєм — було й у цьому році виключно військовою парадою. Промова Жукова повторяла привичні большевицькі фрази. „Совєтський нарід (казав Жуков) одностайно підтримує генеральну лінію комуністичної партії, яка дає першенство розвиткові важкого промислу, бачачи в цьому єдиний правильний шлях. Ціле направду поступове людство гаряче схвалює закордонну політику совєтського уряду, який розв'язує спірні міжнародні проблеми мирним способам і змагає до такої розв'язки. Вона рішуче осуджує протинародну політику „з позицій сили", ведену імперіялістичними колами, політику погроз і міжнародних провокацій. Творення нового військового табору з участю збройних сил Західньої Німеччини перешкоджує злагідненню міжнародного напруження і вимагає від совєтського народу вжити додаткових зусиль для запевнення безпеки і закріплення загального миру". На почесній трибуні, перед якою 45 хвилин дефілювали совєтські війська, стояло 11 найвищих совєтських державних достойників в тому числі маршали Жуков, Конєв, Ворошилов і Булґанін, адмірал Кузнєцов, Хрущов, Маленков, Каґанович, Мікоян, Молотов і Первухін. На трибуні величезними літерами були виписані два прізвища — „Ленін — Сталін". Коментарі чужинецьких кореспондентів звертають увагу на показання уперше великої гармати, яка мабуть призначена для атомових стрілен. З уваги на сильний дощ — всю параду сильно скорочено.

Австрія заспокоює втікачів, що не видаватиме їх Совєтам

Відень. — Австрійський уряд видав офіційну заяву, що втікачі з-поза залізної завіси, які перебувають в Австрії, не мають чого лякатися примусової репатріяції на основі 16-ої статті совєтсько-австрійського договору, виготовленого на останній конференції в Москві. Австрія, мовляв, застерегла собі право давати політичний азиль втікачам, а постанови статті 16 згаданого договору будуть реалізовані зі збереженням засад гуманности. Міністер внутрішніх справ Гельмер заявив: „Я не видам і не можу видати людей в руки катів. Теперішньої Росії не було б, коли б швайцарський і австро - угорський уряди видали були Леніна і його товаришів царському урядові". Водночас австрійський уряд повідомив ЗДА, що Австрія не шкодитиме інтересам втікачів, але водночас пригадує, що стаття 16 майбутнього „штаатсфертраґу", була сформульована вперше на минулорічній конференції 4-ох великодержав у Берліні і всі три західні альянти погодились на совєтську вимогу щодо репатріяції втікачів з тим, щоб та репатріяція була „добровільна". Проти небезпеки, що австрійські чинники будуть слухняно виконувати вказівки нових совєтських репатріяційних місій, гостро виступили м. ін. жидівські організації в самій Австрії і в Америці. Австрійський уряд у своїй останній заяві в цій справі звертає увагу, що ще в січні мин. року, під час берлінської конференції, було в Австрії 180,000 втікачів, а тепер є їх тільки 48,000, з чого більшість ввійшла в австрійську економіку.

● **Комуністичний Китай** вивінував свій перший китоловний корабель. Комуно-китайська пресова аґенція тріюмфально повідомила, що цей корабель виплив на ловлю китів із порту Дайрен і вже встиг піймати на гарпун першого кита.

ПІДТРИМУВАНИЙ АМЕРИКОЮ ПРЕМ'ЄР ДІЄМ ОПАНОВУЄ СИТУАЦІЮ

Сайґон. — Впродовж останніх двох днях на переломі минулого й цього тижня у Сайґоні зайшли драмадичні події, однаково суто-військового як політичного характеру. На фронті громадянської війни війська, вірні леґальній державній владі, витиснули з центру міста збунтовані частини релігійної секти Бінга Ксусна, але взагалі війна ще не скінчилась, бо бунтарі займають позиції довкола міста і відтіль час-до-часу висилають на місто стрільна. — У політичній ситуації тричі заходили зміни. Спершу т. зв. революційний комітет перевів „палатну революцію", проголосивши скинення голови держави Бао Даї, який перебуває у Франції, та передавши всю владу в руки прем'єра Нґо Дінга Дієма. До палацу прем'єра скликано журналістів і відчитано перед ними у в'єтнамській мові відповідну проклямацію. Приявним був між іншими військовиками також генерал Нгуєн Ван Ві, що мав — згідно з приказом від голови держави Бао Даї, перейняти всю військову владу від прим'єра. Цей останній відмовився це зробити, як також відмовився залишити край і поїхати на конференцію до Бао Даї. Таким чином здавалося, що на цілій лінії переміг прим'єр, що його піддержують ЗДА. Однак зараз другого дня генерал Нгуєн Ван Ві переїхавши з палацу прем'єра до своєї кватири, проголосив, що він зберігає льояльність до Бао Даї та що його стероризували були, погрожуючи смертю. Він, мовляв, має за собою армію, а прем'єр Нґо Дінг Дієм позбавлений влади і ніякого уряду насправді нема. Тим часом всі прикази, що він їх видавав для опанування головних державних будинків, були паралізовані проти-приказами вірного урядові шефа штабу, а вкінці показалося, що прем'єр Нґо Дінг Дієм таки має за собою старшинський корпус і армію. Тоді генерал Нгуєн Ван Ві виїхав з Сайґону до далекого містечка. Прем'єр Нґо Дінг Дієм стояв весь час у телеграфічній сполуці з головою держави Бао Даї, що його ще признає, хоч і не послухав його доручень. Цей останній, дізнавшись, що інспектор армії Нгуєн Ван Ві, на якиму він, Бао Даї, хотів спертися проти теперішнього прем'єра, втік зі столиці, вислав уже дуже лаґідну депешу прем'єрові, запевняючи його, що він не є йому ворожий, а тільки хоче оминути громадянську війну і мати уряд на широкій народній базі. Американські чинники вдоволені перемогою прем'єра, що його весь час підтримували. Зате французи дуже невдоволені, бо прим'єр Нґо Дінг Дієм не скриває своїх протифранцузьких націоналістичних поглядів. Всі чекають в Сайґоні повороту з Вашингтону генерала Колінса, який відлетів з ЗДА в минулу суботу. З Вашингтону повідомляють, що треба пождати ще кілька днів з остаточною оцінкою ситуації.

Джіовані Ґрончі став новим президентом Італії

Рим. — Голова нижчої палати італійського парляменту, Джіованні Ґрончі, вибраний у другому дні виборів та взагалі в четвертому голосуванні президентом італійської республіки. Він дістав 658 голосів, уступаючий президент, 81-річний Луїджі Інавді дістав 70 голосів, 92 картки віддано білими, 11 були розпорошені між іншими кандидатами, а 2 були неважні. Джіованні Ґрончі має 69 років, за фахом він учитель технічної школи, але швидко перейшов би до праці в промислі й активної участи в політичному житті. Політично він належить до лівого крила християнсько - демократичної партії і тому ліві соціялісти й комуністи голосували за ним, проти голови італійського сенату Меццаґори і проти попереднього президента Інавді, правіших переконань. Тому вибір Ґрончі вважається комуністичною перемогою, але назагал уважається, що зміни в політиці Італії не буде. Ґрончі, хоч прихильник лівого соціяльного курсу, проте активний католицький діяч і його вибір викликав корисний відгук в Ватиканських колах. 12 травня ц. р. прем'єр Шельба предложить новому президентові димісію цілого уряду, але існує загальне переконання, що Ґрончі димісії не прийме. Все ж, Шельба, пишуть знавці італійських відносин, матиме великі труднощі при реорганізації свого уряду, бо коло сотні його власних співпартійців відразу проявили недисциплінованість і, всупереч становищу партійної верхівки, вже в другому голосуванні підтримали Ґрончі, маніфестуючи свою нехіть до Шельби. Вкінці всі християнські демократи рішили підтримати Ґрончі, лякаючись, щоб він не був вибраний без і проти їх голосів, бо тоді настала б відразу поважна політична криза.

В СВІТІ

● **Між генерал-губернатором Пакістану Ґулям Мохаммедом і Найвищим Судом** цієї країни точилася боротьба, відколи генеральний губернатор розв'язав конституційну раду, яка виконувала тимчасові функції парляменту, поки ще не складена конституція цієї молодої держави. Тепер ця боротьба закінчилась, бо генерал-губернатор запропонував покликати до життя нову раду для укладення проєкту конституції.

● **Макс Торнберґ**, один із найчільніших американських промисловців, прибув до Туреччини на переговори з урядом і турецькими промисловцями в справах турецького народного господарства і можливости співпраці американського промислу з турецьким.

● **В африканській Кенії** боротьба проти націоналістично-терористичної організації Мав-Мав спричиняє багато турбот, зв'язаних з фінансовими труднощами і неґативними наслідками цієї боротьби у господарстві. Найближчий річний бюджет Кенії виказує 37 мільйонів долярів дефіциту, що його уряд мусить покрити підвищеними податками.

● **Кастовий поділ в Індії** зазнав дальшої реформи в новосхваленому законі, яким признано принцип, що дискримінація членів найнижчої касти, т. зв. недоторкальних паріїв, підлягає карі, як публічна образа. Індійська конституція ствердила рівність усіх громадян, але кастові традиції й упередження затримались по нинішній день. „Недоторкальних" є в Індії коло 50 мільйонів. Ґанді, що боровся проти кастової несправедливости, називав цих упосліджених „дітьми Бога".

● **Хоч Совєтський Союз** виповів був війну Японії 9 серпня 1945, буквально за п'ять днів перед беззастережною капітуляцією Японії перед З'єдиненими Державами, цими днями в Порт Артурі з великою парадою відкрито пам'ятник „героям", які впали у боротьбі проти японців за „визволення" Манджурії, опанованої потім комуністами.

● **Японський уряд** рішив виплатити рибальським компаніям і потерпілим від радіоактивности японським рибалкам відшкодування за шкоду, заподіяну внаслідок пробного вибуху американської водневої бомби на острові Бікіні на Тихому океані. Це відшкодування у висоті 2 мільйонів долярів заплатили З'єдинені Держави.

● **У Західньому Берліні** три альянтські військові команданти запротестували проти озброювання західньо-берлінської митної сторожі. Вони довідалися, що з Західньої Німеччини спроваджено 600 військових револьверів для роздачі митникам. Посадник міста д-р Зур заявив, що йому нічого про це невідомо.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ОДНОБІЧНІ ДЕБАТИ

Із наближенням реченця чергового Конґресу Американських Українців, що має відбутися з кінцем цього місяця в Ню Йорку, помітно збільшується й загальне зацікавлення Конґресом. Свідчать про це численні листи, дописи та дискусійні статті, що напливають кожного дня до редакції цього щоденника, не кажучи вже про „конґресовий" характер кореспонденції до канцелярії УКК. Практикуючи свою традиційну службу громаді, „Свобода" почала і продовжуватиме друкувати передконґресові міркування і пропозиції поодиноких громадян з усіх прошарків нашої спільноти, вважаючи, що цим можна видвигнути ряд інтересних і конструктивних думок для уваги Конґресові, а також дати людям нагоду „виговоритись", щоб опісля на самому Конґресі заощадити час на важливі рішення.

Проте, в надісланих та опублікованих і не опублікованих ще матеріялах на конґресові теми проявляється деяка однобічність, з якої можна поробити і не цілком конструктивні висновки щодо можливостей перебігу та рішень самого Конґресу. І на це саме було б добре вже тепер звернути увагу, бо від свідомости та наставлення нашого загалу залежатиме й вислід Конґресу.

Однобічне наставлення до недалекого Конґресу проявляється головно в тому, що майже всі дискутанти забирають голос виключно в організаційних справах, точніше, в справах структури УКК. Звичайно, це важлива проблема, бо від неї великою мірою залежить і сама праця УКК. Але це далеко не найважливіша і не одинока проблема, і в кожному разі не така, щоб нею можна було вияснювати всі інші справи УКК.

На цьому однобічність дебат на тему УКК не кінчиться. Друга проблема, що не має свого рівноважника, це — виключно український підхід до УКК та американсько-української спільноти. Обговорюючи справи УКК, дискутанти завжди думають тільки українськими категоріями, забуваючи, що УКК, як і наш Конґрес, є репрезентацією американських громадян, для яких, наприклад, особа майбутнього президента країни, чи недалекі вибори, як і поодинокі проблеми в Конґресі ЗДА, не можуть бути байдужі. Характеристичне для такого ставлення справи те, що багато дописувачів, не зважаючи на одностайне становище нашої преси та на постійні пригадки, все ще вживають поняття „чужинець" чи „чужина" на означення своїх співгромадян та своєї прибраної Батьківщини.

Наведені приклади нашої однобічности в підході та оцінці недалекого нашого Конґресу характеризують і загальне наставлення нашої спільноти. Наші потреби і обов'язки підказують нам творити синтезу американського і українського у практичному поступуванні, достосовувати український зміст до американських форм, і навпаки. Ми не робимо, або майже не робимо ні одного, ні другого, а без цього наш підхід до УКК є однобічний і наради та висліди нашого Конґресу можуть бути неповні. Правда, доповіді на Конґресі, звіти Екзекутиви УКК та приготовані окремою комісією проєкти резолюцій подумані під кутом всебічности наших завдань, але однобічне наставлення учасників Конґресу, яке тепер ще закріплюється однобічністю пресових дебат, зможе легко захитати такий баланс, і тому вже тепер треба звернути на це увагу.

ДВІ МЕТОДИ — ОДНА ЦІЛЬ

Можна сподіватись, що останній виступ ген. Френка Говлі в сенатській підкомісії внутрішньої безпеки з гострою критикою президента Айзенгавера за його „дружнє листування" з совєтським маршалом Жуковим та з рекомендацією активної політики визволення, включно до превенційної війни, викличе лайку не тільки збоку комуністів та їхніх прихвоснів, але й збоку значної частини постійно баламученої виглядами на „співіснування" американської публіки. Тим часом ген. Говлі, як вояк, який пережив усі воєнні страхіття, далекий від „підпалювання війни" і так само відданий справі миру, як і президент Айзенгавер та кожний американець. Тільки він, ген. Говлі, який знає большевиків та їхню концепцію „співіснування" ще з перших днів після здобуття Берліну і який не має тієї відповідальности, що президент країни, називає справи на ім'я і оцінює їх сміливіше. Ми переконані, що в цьому відношенні ген. Говлі далеко не одинокий і що його думку поділяє велика частина населення країни.

ДВОСТОРОННІЙ ІНТЕРЕС СОЮЗІВ

„Англія не має вічних приятелів, Англія не має і вічних ворогів — вона має тільки вічні інтереси". Цей вислів лорда Палмерстона, англійського державного мужа з-перед ста років, пригадав недавно Брус Бартон в „Ню Йорк Джорнел-Амерікен", додаючи давно відому правду, що нема вічно-злих народів, бо історія і політика це не забава, в якій по одному боці виступають бандити, а по другому — охоронці ладу і справедливости. І тому союзників вибирають не з-поміж „добрих", відкидаючи геть „злих", а з-поміж таких, що їх диктує дана міжнародна ситуація і кожночасний власний інтерес. Добрим союзником є такий, який потрібний для оборони інтересів того, хто шукає собі союзника. А що часи, умовини і актуальні інтереси змінюються, то змінюються й союзники. Вчорашній, здавалося б, „вічний" ворог — може бути завтра найкориснішим союзником, і навпаки. Тому у підході до інших народів треба керуватись не сантиментом, але в першу чергу розумом. Політика, керована сантиментами, зводить на манівці дійсні актуальні інтереси держави чи народу. Вона перебільшує одні цілі й легковажить інші, а тому й не дозволяє правильно дивитись на ролю і значення інших держав-народів. А що одна помилка часто потягає за собою другу, то політика, яка спирається на сантименті й оцінює народи крізь призму сантименту, веде до нещастя.

Це — трафаретні правди, що належать до проблеми, так ядерно сформульованої Палмерстоном, але їх, на превеликий жаль, раз-у-раз забувають керівні політичні діячі різних народів. Всесвітня історія повна доказів, що потверджують правильність усіх цих правд. Франція до Наполеонських часів була тяжким ворогом в очах англійців, які спокійно приглядались її погромові під Седаном і облозі Парижу пруським військом в 1870 р. Але вже в першій світовій війні Франція належала до „священного союзу" з Англією. Після того Англія дивилась на Веймарську Німеччину, як на свого потенціяльного союзника, і ще навіть за Гітлера підписала з Німеччиною морський пакт з усталенням пропорції морських сил, а пішла проти Німеччини аж тоді, коли Гітлер спробував достосувати політику Німеччини да патетичних слів гимну „Дойчлянд ібер аллес". З'єдинені Держави постали з визвольної війни проти Англії, вони вели також війну проти Еспанії. Але хто з американців думає сьогодні про ці держави, як про ворогів?! Хто дивиться нині на Туреччину, як на завойовницю Европи, або винищувачку вірмен?! Японці були в очах американського загалу героями, коли торощили царську Росію під Мукденом і Цусімою у 1905 році, але зовсім інакше дивились американці на тих самих японців після нападу на Пірл Гарбор у 1941 році. Союзницькі симпатії до СССР, на щастя, швидко погасли, і нема тепер в Америці людини, яка не знала б, що Москва — найгрізніший ворог. І, навпаки, через десять років після останньої війни ненависть до німців минулася, і американська політика дивиться на демократичну Німеччину, як на передмур'я західнього християнізму проти совєтського варварства.

Однак, кожний союз опертий на двосторонньому інтересі. Союзи творяться на базі спільних загальних цілей. Як іти до тієї цілі, себто, яку приймати тактику, про це при укладанні союзу рідко говориться. І тому в зв'язку з тактикою часто приходить до суперечок між союзниками. Нема також двох держав у світі, інтереси яких покривалися б взаємно на 100%. Кожна держава намагається витягти для себе максимум добра з союзу, і має на увазі передусім власні інтереси. Коли між союзниками нема взаємного зрозуміння для досягнення взаємних інтересів — тоді трудно їх узгіднювати, і союз починає тріщати. В Америці часто говориться, що вона не має добрих союзників, а в Европі часто говориться, що Америка замало рахується з інтересами і думками своїх союзників та хотіла б забагато диктувати, але замало узгіднювати. На тлі цих суперечок залунали були минулого року голоси деяких чільних американських політиків, мовляв, треба „йти самому", не оглядаючись на союзників, які є більшим тягарем, як поміччю. Фактом є, що спротив Англії заважив головно на тому, що ЗДА не поспішили з допомогою в'єтнамській фортеці Дієнбієнфу, дармащо були вже готові детальні стратегічні пляни введення в бойову акцію маси американських літаків і визначено вже навіть день і годину для наступу. Весь теперішній шум довкола долі прибережних островів у протоці Формози постав з того, що американські союзники, знову ж головно Англія, є проти оборони цих островів, побоюючись, щоб така оборонна акція не привела до великої війни, — всупереч опінії шефів американських збройних сил, які поручають таку акцію, щоб покласти край комуністичній експансії.

Вся трудність американської політики полягає тепер в узгіднюванні тактики з союзниками, при чому інтереси тих союзників теж не зовсім однакові. ЗДА, Англія і національний Китай мають ту саму ціль — боротьбу проти комуністичного імперіялізму. Але, яка ж відмінна тактика Англії, яка визнала була комуно - китайський уряд, ставить на карту морочливих переговорів, впливання на Пейпінґ і сподівань на розкол між Пейпінґом та Москвою, а тактикою національного Китаю, який закликає світ до воєнного походу проти комуністів і тактикою З'єдинених Держав, які йдуть середньою дорогою: невизнавання Пейпінґського режиму, але й оминання збройного конфлікту. Слава Богу — на терені Европи супроти СССР існує вже одностайний англо-американський фронт (НАТО, Паризький договір, озброєння Західньої Німеччини), а поважніші різниці зарисовуються час від часу радше між ЗДА і Францією (справа невтралізації і демілітаризації Німеччини, французької політики у Північній Африці, ставлення Франції до військового бюджету і т. д.).

Нещастям України є те, що всі її довкільні сусіди думають тільки про власні максимальні претенсії й аспірації, заспокоювані власне коштом України, і керуються в підході до добору своїх союзників не розумом, а сантиментом. З цього витворюється ситуація, що й по українській стороні, замість розумового, перемагає часто чуттєвий підхід, бо хоч розум каже, що такий-то сусід міг би і повинен би стати союзником проти спільного великого ворога ,але це нереальна теорія, поки той сусід не обмежив власних апетитів і не зрозумів правди, що союз завжди мусить забезпечувати двобічні інтереси.

ЯК ПРАЦЮЄ СОВЄТСЬКА АҐЕНТУРА?

Одним з найважливіших завдань совєтських органів розвідки і контррозвідки, таких, як „Міністерство Внутрєнніх Дел" (МВД), „Главное Управленіє" (ГПУ) та ославлене „Главноє Развєдочноє Управлєніє" (ГРУ) є боротьба з політичними еміґраціями закордоном, зокрема з тими, що своєю метою ставлять активну боротьбу з московським червоним імперіялізмом і розподіл червоної імперії на незалежні національні держави. Для здійснення своїх цілей і завдань совєтська аґентура вживає всіх можливих засобів інфільтрації, мімікрії і провокації. Коли треба, то совєтські органи безпеки творять з допомогою своїх же таки людей, національні, а то й конспіративно - терористичні організації, що своєю метою частогусто ставлять... антибольшевицьку боротьбу. Вони ж фінансують пропаґанду цих організацій, особливо пресу, яка спричиняється до розсварення і розкладу тої чи іншої еміґрації, стараються перекупити слабі одиниці і скомпромітувати — знову ж таки з допомогою самих еміґрантів і їх „пресових органів" — тих еміґраційних діячів і провідників, які особливо небезпечні для совєтського режиму. Для здійснення своїх завдань совєтська аґентура не вагається йти на співпрацю з різними протибольшевицькими чужоземними установами і навіть з розвідками західніх держав.

З цього погляду дуже цікава повчальна історія з Володимиром Василакі, провідником гулаївських федералістів, що вернувся тепер до своїх зверхників у совєтську зону Німеччини. Учитель з Кіровоградщини, пізніше викладач в учбовому комбінаті Харківського Тракторного Заводу, спеціяліст в „науці" марксизму, опиняється він під час війни на еміґрації і починає свою працю, як запеклий противник українського національного руху, в одній із референтур Власовського комітету, співпрацюючи близько з російськими „солідаристами", які зайняли командні пости у цьому русі. Вже тоді він виявляє себе як активний противник українців і всіх тих, що виступали проти єдинонеділимства і проти формованих росіянами штучно тих чи інших федералістичних спроб. В цьому Василакі твердо додержувався лінії, встановленої московською компартією у т. зв. національному питанні. Тут же підготовлявся до виконування доручених йому совєтською аґентурою завдань на іншому, куди важливішому для органів совєтської безпеки, терені.

Виконування цих завдань пішло потім „за планом". Василакі опинився „на еміґрації", як один „з репресованих" і „переміщених", і почав діяти. Вдягнувся в українську вишивану сорочку і, пристаючи з російськими еміґрантами, почав організувати „Український Демократичний Союз", для існування якого не було в еміґраційних умовинах ніякої потреби. Але коли нема потреби і нема людей для творення якогось політичного „союзу", тоді організується фікцію, особливо, коли вона корисна для розгорнення дальшої дорученої совєтською аґентурою діяльности, чи пак для виконування цілком конкретного завдання.

Завдання на той час дуже просте: існує і діє в українському русі установа з ясним політичним обличчям: Українська Головна Визвольна Рада. Закордонне Представництво цієї Ради веде відповідну пропаґандивну роботу в країнах західніх демократій, і назва УГВР стає вже певним політичним поняттям. Треба здискредитувати це поняття, треба ввести замішання в думанні і в опінії західнього політичного світу. І Василакі, на доручення МВД і з допомогою людей чи може й своїх співробітників з Національно-Трудового Союзу, організує... „Український Визвольний Рух", представники якого починають впихатися в різні протибольшевицькі комітети, бюра і розвідки, як репрезентанти ... української визвольної боротьби. Диверсія явна і виразна, але в умовинах західньої іґнорації і русофільських настроїв є всі дані на успіх, значить — на викликання замішання.

З другого боку аґентура ставить собі завдання: розкласти український самостійницький рух, розбити українські ряди, здезорієнтувати особливо нових еміґрантів, що не мають досвіду в політичній боротьбі еміґрації, і передусім відірвати від українського незалежницького руху еміґрантів із східніх українських земель ставкою на федералізм, нерозривну дружбу з московським „старшим братом", — ідеї, що їх втовкмачувала і втовкмачує в голови безупину офіційна совєтська пропаґанда.

Але ставка не вдається. Тоді Василакі ліквідує Гулая, як „шкідника і запроданця", мовляв, і починає перефарбовувати федералістичний „Український Визвольний Рух" на самостійницький колір. У той час, коли скінчилися „пособія" від КЦАБ-у, історик марксизму Василакі ... „виграє" сто тисяч німецьких марок в льотерії і починає видавати „Нову Україну", перепачковуючи у своїх писаннях не тільки марксистську ідеологію, але й конкретні совєтські „льозунґи" про дружбу, „возз'єднання" і іншу духову „федерацію". Водночас намагається вдержувати зв'язки з представниками Американського Комітету для визволення від большевизму, добивається контакту з тими чи іншими розвідками, пробує підходити до українських політичних діячів з пропозиціями співпраці і разом з цим передає „куди слід" в американській зоні Німеччини еляборати, в яких доказує, що УГВР, УПА і вся боротьба українського підпілля — це „авантюра, зорганізована відповідним відділом НКВД", і що керівники української визвольної боротьби в краю — це „заавансовані аґенти совєтської безпеки". Перфідія „українського федераліста", професора марксизму Володимира Василакі досягає вершка: він — безсумнівний совєтський аґент — денунціює, як твердить „Український Самостійник", перед альянтською владою в Німеччині, як „совєтських аґентів" Мельника, Бандеру, о. Гриньоха, Лебедя та інших і пробує доказувати, що завданням українських націоналістів є компромітувати ... українську еміґрацію.

Фінал відомий: виконавши поставлене собі завдання, тікає на свою вихідну базу — до совєтських органів „ґосударственной безопасности" і тут докінчує доручену собі ролю. Виступаючи в совєтських радіовисильнях і на пресових конференціях, „розкриває" себе як видатного „українського діяча", розголошує про свою „ганебну роботу" в українських організаціях, до яких він не мав жадного приступу, і денунціює перед „совєтською громадскістю", як „американських аґентів", тих же українських націоналістів, що їх учора ще називав у своїх доносах „аґентами НКВД". Про свою роботу в т. зв. „українському федералізмі" дискретно промовчує, бо вона ж була йому дорученою і зрештою „федералісти" в очах совєтських органів безпеки і розвідки не такий то вже поганий засіб у боротьбі з українським націоналізмом.

ПРИСТОСОВУВАННЯ БУДІВЕЛЬ ДО ПОТРЕБ

Дві цікаві газетні вістки про плянування нових будівель появилися цими днями в Ню Йорку, — одна з торговельно — бизнесового руху, друга з церковно - громадського життя. Обидві мають те спільне, що вказують на зрозуміння відносин у великих скупченнях населення саме в такому часі, коли такі міста, як Ню Йорк, роблять всякі зусилля для розпорошення своїх мешканців з уваги на „атомовий" вік.

Для пересічного громадянина важливі будови великих міст становлять частину його власного інтересу. Стації Пенсилвенійської або Ґренд Сентрал залізниці в Ню Йорку цікавлять мешканців Шикаґа так само, як їхній Майдан Вояка („Солджерс Філд"), або Карнеґі Музей в Питсбурґу, Капітоль у Вашинґтоні й т. п. будови й установи.

Отже, понад рейками Пенсилвенійської залізниці, що вибігають з її стації в Ню Йорку у квадраті між вулицями 31-33 і евенями 9-10, підприємство Веб і Кнап має побудувати — за згодою власників ґрунту, тобто Пенсилвенійської залізниці — будинок „для загальних промислових цілей" коштом приблизно ста мільйонів долярів. Голова підприємства Веб і Кнап, Вільям Зекендорф, каже, що новоплянований будинок — це тільки частина загальної розбудови цієї околиці, а решту плянів він проголосить на початку наступного місяця.

Про цю розбудову появилися були перші вісті півтора року тому. Тепер їх доповнено згадкою про побудову на згаданому квадраті нового будинку висотою „тільки" на двадцять поверхів, але простором помостів це має бути „найбільший будинок у світі", бо охоплюватиме він 6-8 мільйонів квадратових стіп. Для порівняння згадаємо, що найвищий будинок у світі, відомий Емпайр Стейт Билдінґ у Ню Йорку, який має 104 поверхи, охоплює два мільйони квадратових стіп помосту. Підприємці ще не оголосили в подробицях цілей, для яких нова будова призначена, одначе відомо, що там має бути постійна міжнародна виставка промислових виробів, а для вигоди передбачене крило для приміщення авт, пожежна сторожа, шпиталь і всякі підбудови й надбудови для швидкого міського руху. У цьому центрі міста має свій двірець залізнича лінія, з тунелем попід ріку Гудсон; автобусова станція з рампою й тунелем попід ту саму ріку для виїзду в західні стейти, три підземні залізниці, надземний шлях для авт повздовж міста, а заплянований ще надземний шлях впоперек міста. Очевидно, що міська, стейтова і федеральна влада мусить в подробицях розглянути програму будови з уваги на свої пляни для швидкого розселення міста на випадок воєнної загрози.

Іншого роду будівлю хоче фінансувати нащадок відомої родини філянтропів, Джан Д. Рокфелер, батько якого двадцять п'ять років тому побудував при парадній промепаді Риверсайд Драйв на розі 122 вулиці євангелицьку церкву в ґотицькому стилі, якого вживають звичайно католицькі церкви. Джан Рокфелер задумав побудувати на сусідній площі, між 120 й 122 вулицями . при Риверсайд Драйв, парафіяльний дім такою висотою, як 21-поверхова вежа церкви.

Тимчасові нариси, як повідомляють нюйоркські щоденники, виявляють цілі, для яких має служити цей парафіяльний дім. Отже, перші сім поверхів мають охоплювати залі для релігійного виховання, для приміщення дитячого садка, для розваги молоді, велику авдиторію, яка могла б бути розділена на менші кімнати для зібрань та ін. Під домом має бути побудований підземний тунель для приміщення 200 авт, а на даху влаштована забавова площа.

Теперішній парох церкви каже, що цей плян був складений ще під час великої депресії. Управа церкви передбачає, що новий дім забезпечить потреби парафії на найближчих 25 років, а після того треба буде знову щось змінювати.

Оці будови — це тільки зразки будов, що їх плянують різні установи й організації у великих містах. На них слідно глибоку застанову, дбайливе фінансове забезпечення.

Українсько - американська спільнота, користаючи з теперішнього цвітучого фінансового стану, теж кинулася будувати різні будови — парафіяльні, громадські, освітні, забавові. Рух такий, що мусить здивувати не одного. Одначе, громадяни, що мають досвід з недавнього минулого, мимохіть ставлять собі питання: пощо такий поспіх в купівлі деяких об'єктів, без уваги на спроможність сфінансування? Якщо це особисті чи родинні пляни, то за них відповідають одиниці й родини. Але як це роблять деякі одиниці „в імені і для добра загалу", без засягнення ради досвідчених осіб і без фінансового забезпечення одиниць чи організацій, що самі посідають відповідний маєток, то самої надії на „нарід" в таких справах не вистачає.

(С)

Михайло Островерха

НА КРУТОМУ ЗВОРОТІ

З пожовклих сторінок

1939—1940

16

При їді розмовляли ми на теми останніх подій. Було їм жаль їхнього „паньства", тобто — польської держави, але явно переді мною, що вийшов із польської тюрми, того не виявляли; а я їм і не співчував, і не дразнив їх у їхній хаті та ще й під постійним патетичним криком-акомпаньяментом Старжинського з радія з Варшави, яка ще боронилась перед німцями, оточена. Хоч, думаю, щиро притакували мені, що така Польща, з такими ладами не могла втриматись.

Ранок 23 вересня 1939 р. був холодний, осінній, туманний. З-за туманів пробивалось сонце. Я встав із ліжка й жадібно кинув очима по зелених верхах, я радів ними, тішився. Швидко одягнувся й пішов над річку Прут. Над нею я стільки років милувався сонцем, стільки перемріяв мрій, купаючи їх, як найцінніші перли в струмах цієї ясноокої річки; над нею я стільки сонляшного щастя пережив, а все те щастя було закосичене в шуми її. Пішов я під скелю, у заглибину, роздягнувся і шугнув у прозорі, ясні, чисті, холодні струми Прута. А з Ямного руслом річки зазирало сонце.

Під час снідання я довідався, що просили мене на нічліг тому, що... боялись нападу на них наших гуцулів. Я на це нічого не сказав, але ще раз ствердив життєві правди: людина людини боїться! Я боявся іти спати до Ямного, до гуцулів, Німчуків Миколи й Івана та Анночки, бо там большевицькі посіпаки могли зацікавитись мною, а тут, мої сусіди в Камені Довбуша, боялись нападу на них гуцулів, від яких я мав би був їх оборонити. Несвідомо людина людині в пригоді стає.

По сніданні пішов я у село Ямнє. Напроти стації Камінь Довбуша, на шляху, побачив польський знищений танк. Дещо дальше, обабіч дороги на Ямнє, лежали перевернені танки, вантажні й особові авта; біля каменя інж. Кратера, що збудував гостинець Делятин-Ворохта, купа попелища — тут палили гроші й документи. Сюди відступала велика частина польської армії. Відступаючи, ця колона мала ще таку пригоду — притаманну для польської сенькевичівщини. Коли чоло колони було вже на Гариші, — в дорозі на Ворохту, — тоді на середину шляху вибігла з хати жінка команданта КОП-у в Делятині і, загородивши дорогу стала кричати:

— Ганьбон єст, ажеби польска армія так уцєкала! Нє пуйдзєце далєй, хиба в лєб собє пальнєн!

Велика колона польського війська лежала постоєм при дорозі в Камені Довбуша і — 20 вересня — не хотіла дальше відступати. Тоді командант цієї колони нишком вислав кількох довірених йому вояків на схили гори Остра, що напроти стації Камінь Довбуш, щоб вони відтіля дали декілька стрілів. Ці так і зробили — успіх нечуваний: колона з поспіхом стала відступати. Проте, знайшлись сміливіші польські вояки і кинулись у сторону стрілів, бо в мить хтось кинув вістку, що це диверсанти. Хто зна, як і чим був би скінчився для Ямного цей „стратеґічний" помисл команданта колони, але, признати справедливо, трапило на сумлінного „нєкрєсов'яка" і він, цей командант колони, стримав сміливців, що вже одні перли в село Ямнє шукати диверсантів, а інші в напрямку, звідки посипались стріли.

По дорозі до Ямного зустрічаю Івана з Березова, що кожне літо доставляв для наших літників у горах сир, масло і яйця. Побачивши мене, кликнув:

— Ой, пане! Тішусь, що бачу вас! Десь гірко в кримінали було?

Іду дальше. При вході до села Ямного, біля громадського уряду, бачу велику через дорогу тріюмфальну браму, всю прикрашену в зелень, у синьо-жовті бинди, такі ж прапорці, а нагорі посередині червоний прапор і під ним напис: Вітайте нам! На фіртці й на ґанку громадського уряду стоять гуцули, переважно молоді, усі з крісами, а до лівого боку сардаку причеплені довгі синьо-жовті бинди, що грають у вітрі. Побачивши мене, раді й усміхнені, з простягненими до привіту руками, вийшли на дорогу. І у формі гуцульській, патетичній, засипають мене питаннями на біжучі теми. З усміхом придивляюся сяйливим нашим кольорам на тріюмфальній брамі на сардаках моїх співбесідників і обережно та оминливо відповідаю, як можу, на їхні питання.

Іду дальше, в село. Бачу, тут, там, польські поліційні цуцики вештаються, дещо зніяковілі, але безбоязкі, бо напевно відчувають, що й вони придадуться новій владі своєю протиукраїнською роботою. Живі й дужі проходять і кивають до мене привітно головою польський учитель Н. Н., старий громадський писар Обст, зайда Вєржбіцький, що ходив польським диверсантом у Карпатську Україну в січні-лютому 1939 року, лісничий Бучинський. Бачу й „поклосє" незабутньої діяльности отого нещасника — хай йому Бог простить! — негідної пам'яті ксьондза Міодоньского, я саме „голову заґродової шляхти" на Ямнє зайду Яцковського. Гуцул м'який, він немстивий, його філософія така, що кожен за свої діла перед Богом відповість!

Зайшов я до Німчуків, що жили при дорозі, на „Посаді". Анночка в хаті оповіла мені, як то в четвер, 21 вересня, входили большевики до села, як селяни вітали їх, квітами засипаючи. Як сипались промови про визволення з-під польського ярма. Мавши повне довір'я до Анночки, я спитався:

— Ну, а на ті синьо-жовті наші кольори нічого не казали товариші?

— Та нічогісінько не казали!..

Далі, в ході розмови, Анночка подає мені ще одну новину.

— А чи знаєте, що стриків Василько служив донощиком для польської поліції?

Цією новиною я був таки добре заскочений.

— Ая, ая! Хотів утікати разом із Сьлівою, але стрик, йіби його тато, прив'язав його до ноги постелі і він так і дотепер прив'язаний. І дуже бив його стрик. Можемо піти подивитись на Василька.

Всього у житті можна сподіватись, але того, щоб цього дванадцятилітнього хлопчину, що в зшитках писав для гуцулів патріотичні промови, що до сліз зворушувався на саму згадку про Катрю Зарицьку, — яку за вбивство Перацького польський суд засудив на п'ять років тюрми, — що часто приходив цей Василько до мене по всякі книжечки історичного змісту, що я їх привозив йому, — цього малолітнього хлопчину перекупив Сьліва, то я таки не сподівався!

Степан Женецький

ЗА РЕОРГАНІЗАЦІЮ ПОЛІТИЧНОЇ РАДИ УКК

(Порядком дискусії)

Чотирилітня практика виказала, що Політична Рада Українського Конґресового Комітету Америки, покликана до життя 5-им Конґресом Американських Українців, як вислід консолідаційних домовлень, не виконала того завдання, яке їй було призначене. Уже сама назва Політична Рада ясно говорить, що завданням її було давати поради, завваги, думки, проєкти при визначуванні плянів праці, яку Екзекутива УКК мала переводити в життя. Тим часом життя показало, що найбільшим „досягненням" Політичної Ради за цілу каденцію було внесення на терен УКК тих партійно - групових суперечностей, які існують серед української еміґрації на всіх континентах. Правда, засідання Політичної Ради бувають недоступні ні для українського громадянства, ні навіть для української преси, над чим теж треба буде застановитися на 6-му Конґресі, проте відомості про наявні там суперечності передаються пізніше поодинокими членами, за посередництвом преси чи розповіді знайомим, до загального відома. У багатьох випадках Політична Рада, замість допомагати в праці Екзекутиві порадами — своїми суперечностями ще їй в тому перешкоджає. Звичайно, найбільше спорів буває при обговорюванні внутрішньоукраїнських справ, зокрема при розділі УНФонду.

Чому так ділялося в минулому, і що треба зробити, щоб це не повторилося в майбутньому?

У статті ред. І. Кедрина „Настрої перед Шостим Конґресом", яка нещодавно була надрукована в „Свободі", цілком слушно названо Політичну Раду — невдалим твором, з порадою на майбутнє її занехаяти, а всю Екзекутиву УКК передати цілковито в руки представників допомогових братств, бо вони, на думку автора, численністю своїх членів, найповніше репрезентують американських українців. Що теперішня Політична Рада може бути твором невдалим, це одна справа, але щоб її цілковито відкинути — з цим годі погодитися. Це було б надто нерозважно, а ще більше рисковно й небезпечно для тієї консолідації американських українців, яка наступила після 5-го Конґресу, якраз на базі Політичної Ради. Тому Політичну Раду, як таку, треба залишити, а натомість застановитися над її перебудовою, над її реорганізацією, щоб в майбутньому її праця була корисною для УКК.

Одною з головних причин, чому Політична Рада не виконувала як слід свого завдання, було те, що вона не репрезентувала всього українського громадянства в Америці, а віддзеркалювала тільки думки і настрої українських політичних партій і угруповань. В Політичній Раді мають своїх представників майже всі політичні партії й угруповання, а широкі кола українського громадянства, які не належать до жадної політичної партії чи їх тутешніх „віддзеркалень", в ній не заступлені. Однак, мабуть, не будемо далекі від правди, коли скажемо, що навіть серед активних українців найбільше є т. зв. безпартійних, і вони ж таки творять найбільший відсоток платників Національного Датку. Бо тоді, як члени тієї чи іншої партії в першу чергу стараються давати на різні партійні цілі, а вже потім платять вкладку до УНФонду, на що дуже часто у них „не стає" грошей, безпартійні громадяни в першу чергу виконують свою загальнонаціональну повинність, якою для них є УНФонд.

Завданням 6-го Конґресу буде направити цю аномалію в побудові Політичної Ради, покликавши до цього дорадчого органу преставників безпартійного громадянства. Це було б основною точкою реорганізації Політичної Ради. Зробивши таку зміну, ми осягнемо дві цілі:

1) дамо голос представникам тієї категорії громадян, які найбільше вплачують датків до УНФонду і які досі не мали впливу на його розподіл;

2) до Політичної Ради ввійдуть люди, що, не бувши пов'язані з жадною політичною партією чи середовищем, при визначуванні й вирішуванні праці, яку проводитиме Екзекутива УКК, заступатимуть в першу чергу загальнонаціональні інтереси, а не інтереси своєї партії чи групи, як це досі було.

Дотеперішній склад Політичної Ради ділився на: прихильників УНРади й націоналістичних угруповань і репрезентовану УНСоюзом „середину". Щодо чисельности, то обидва суперечні табори були майже рівносильні, і тому всі справи, які обговорювалися на засіданнях Політичної Ради, дуже довго тяглися, бо кожна сторона хотіла вирішити по-своєму й жадна не мала відповідної більшости. І саме представники безпартійних скріплять ту третю силу, яка реґулюватиме розбіжності в нарадах і допомагатиме вирішувати всі спірні справи на користь загалу.

Хто і в якій кількості мавби репрезентувати безпартійних в Політичній Раді і хто мав би репрезентувати безпартійних в Політичній Раді і хто мав би їх туди обирати?

Репрезентувати безпартійних в Політичній Раді мали б: 1) представники українських Церков; 2) представники українських наукових установ; 3) визначні українські громадяни, які не належать до ніякої української політичної партії, групи чи середовища.

Представники безпартійних повинні творити 1/3 складу Політичної Ради. Обираючи представників безпартійних, не тільки не треба побільшувати складу Політичної Ради, а, навпаки, треба зменшити до половини теперішній склад. Реорганізована Політична Рада повинна складатися з 30 членів. Розподіл голосів: 10 для прихильників УНРади; 10 для націоналістичних угрупувань і 10 для безпартійних.

Безпартійні представники до Політичної Ради обираються на Конґресі, або Екзекутива покликає їх з уряду. А втім, це справа другорядна, і її можна буде вирішити на Конґресі. Найкраще було б, якби половину членів обирав Конґрес, а половину покликала Екзекутива. Конґрес вибрав би 5-х визначних безпартійних громадян, а Екзекутива покликала б 5-х представників Церков і наукових установ.

На нашу думку, така реорганізація Політичної Ради в першій мірі вигладить ті її партійно-групові канти, на яких часто запиналася робота цілої установи, усуне або бодай зменшить дотеперішнє політиканство, зробить її працю більш плідною й корисною, а УКК, як центральну репрезентацію американських українців, ще більше внутрішньо скріпить.

А це в свою чергу піднесе його престиж.

Дрібні Вістки

● **У Відні** 5 листопада ц. р. відбудеться урочисте відкриття відбудованого будинку державної опери, під час війни зруйнованого і спаленого всередині бомбами. На відкриття виставлять оперу Бетговена „Фіделіо". Державну (раніше — „надвірну") оперу у Відні вважають віденці своєю національною гордістю. Канцлер Рааб звернувся до 4-ох великодержав із закликом, до 5-го листопада забрати з Австрії окупаційні війська.

● **Шведська** королівська пара, король Ґустав Адольф і королева Луїза, прибули до Амстердаму на триденну офіційну візиту в голляндської королеви. Коли вони стали на голляндській землі, їх привітано 21 гарматніми стрілами. Королева Юліяна і її чоловік, князь Бернард, вийшли їм назустріч до поїзду.

● **Президент Айзенгавер** визнав стейт Арізону за район, навіщений посухою. Тепер фармери цього стейту зможуть одержати державну допомогу, щоб довозити корм для рогатої худоби.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Джерзі Сити, Н. Дж.

Шевченківські Роковини

В неділю 27 березня ц. р. Відділ УКК в Джерзі Ситі влаштував в Українському Народному Домі, при 181 Фліт вулиці Академію, присвячену Роковинам Тараса Шевченка.

Академію розпочато Американським Гимном у виконанні хору ім. Лисенка під дириґ. О. Стецури. Відкрив Академію вступним словом голова місцевого Відділу УКК п. А. Шаран. „Заповіт" — виконав згаданий хор. Вірш Ів. Франка: „В роковини смерти Т. Шевченка" деклямувала пластунка Алла Сакало. Святочну промову п. з. „Тарас Шевченко в боротьбі з Московщиною" виголосив проф. Павло Савчук. Промова була змістовна, коротка і добре виголошена.

Після десятихвилинної перерви учні Рідної Школи Джерзі Сити поставили сценку з життя Т. Шевченка — „Золоте перо", яка відбила дитячі роки Поета, а гарно удекорована сцена дала дуже гарне враження. Гарно виконаний спів ЮСУМА в числі понад тридцять дітей — „Думи мої". Добре продеклямувала вірш „До Основ'яненка" пластунка В. Влаженко. „Реве та стогне Дніпр широкий", „Безмежне поле" та „Ой, Дніпре" виконав баритон О. Стецура, якого публіка заслужено нагородила тривалими оплесками. Уривок з твору Шевченка „Великий льох" деклямувала з серцем пластунка З. Мартюк. Пластова молодь виконала спів — „За тебе Україно" — Людкевича та „Пісня української молоді" — Недільського. Уривок з поеми Шевченка „Безталанна" деклямував пластун К. Діхтяр.

На закінчення Академії проспівав згаданий хор під дир. О. Стецури — „Садок вишневий", „Учітеся, брати мої", „Сонце заходить" та український національний гимн, який співали всі присутні. При фортепіяні Степанія Дзядів. Гарно була оформлена сцена килимом та портретом, обведеним вишитим рушником.

Микола Дзядів

Дітройт, Міш.

В поклоні Кобзареві

Українознавчі школи Дітройту зробили українській громаді нашого міста дуже милу несподіванку, влаштувавши своїми силами незвичайно симпатичне а при тому дуже оригінальне Шевченківське святкування в дні 27 березня ц. р. Цього дня заля Народного Дому була майже повна. Не тільки старше громадянство, що дуже часто не знає коли і як святкувати якінебудь національні роковини (бо в нас дублювання національних святкувань належить до сумної традиції!), але, а це головне, прийшла віддати честь Кобзареві українська молодь.

Саме святкування відкрив коротким словом до батьків і громадянства директор українознавчих шкіл, д-р Мирон Дольницький. Його слово коротке, але яке повне змісту: робота і ріст шкіл упродовж останніх кількох років і заклик до громадянства за всяку ціну втримати ці школи. Українознавчі школи не тільки дають формальне знання, не тільки подають дітям відомості про нашу Батьківщину, але вчать молодь любити своє рідне, вчать того, чого ніде українські діти не мають змоги навчитися.

Шевченкове „Як умру..." проспівала з великою набожністю уся дітвора обидвох шкіл українознавства (218 хлопців і дівчат!). Хоч цей великий дитячий хор може й немало зробив прогріхів проти строгих законів х о р а л ь н о г о співу, то Шевченків „Заповіт" у його виконанні зробив на численно зібрану громаду помітне враження.

А далі пішли точки програми, одна цікавіша від другої. Учні I кляси школи Захід продеклямували з великим запалом Т. Курпіти „В Тарасові роковини". Дуже цікаву під оглядом форми і змісту доповідь на тему „Мати в творчості Т. Шевченка" прочитала учениця VII кляси школи Схід Тетяна Рогатинська. На цьому святкуванні вперше виступив шкільний хор школи Схід і проспівав дві пісні до слів Шевченка: „Реве та стогне" і „Садок вишневий". Роман Стефанюк, учень школи Захід, виконав удало сольо на фортепіяні, а Остап Мацілинський, учень тої ж школи, відограв декілька українських мелодій на скрипці. Ірина Винник (школа Схід) своїм гарним фортепіяновим сольо доповнила музичну частину програми цього вечора..

Деклямація Ш е в ч е н кової „Думки" була завершенням першої частини цього вдалого Шевченківського святкування.

Другу частину вечора виповнила інсценізація Шевченкових творів у щасливо дібраному монтажі картин укладу пані Святослави Березовської та в виконанні учнів школи Схід. У гурті деклaматорів і поодиноких виконавців Шевченкових постатей на окрему увагу заслуговують Христя Березовська — заповідачка, Ярема Цісарчук — чернець, Христя Никорак — Причинна і маленька Мотря Макар, обдарована танцюристка, — русалка. Музичну ілюстрацію до цього монтажу підібрала і відіграла на фортепіяні пані Марта Тарнавська. Святкування закінчено відспіванням молитви: „Боже, вислухай благання".

Шевченківське святкування українознавчих шкіл прийняла українська громада Дітройту дуже тепло.

Петро Кореняк

Филаделфія, Па.

Академія в честь ген. Т. Чупринки.

Громадські Організації м. Филаделфії, під протекторатом Українського Конґресового Комітету Америки, в ш а н у в а л и п'яті роковини геройської смерти ген. Тараса Чупринки-Шухевича академією, яка відбулася в неділю 10 квітня ц. р. о год. 7 веч. в залі Горожанського Клюбу.

На тлі знаменито виконаного С. Литвиненком погруддя сл. п. ген. Тараса Чупринки - Шухевича почато програму дуже змістовною промовою ред. Богдана Кравцева.

З черги виступив уперше в нашому місті мішаний квартет „Бандура" в складі: Галина Хамула, сопран, Христя Карпевич, альт, Володимир Юркевич, тенор, Роман Левицький, бас. Своєю появою і виконанням зробив квартет дуже миле враження.

Найбільш ефектовно випала „Партизанська" Фоменка до слів Яр-Славутича так, що після рясних оплесків, як наддаток квартет відспівав ще одну маршову стрілецьку „Раз, два — раз, два".

Із дальших точок програми на спеціяльну увагу заслужили дві безіменні деклямації „Ми не кинемо зброї" і „Ні!" у виконанні арт. Богдана Паздрія. Він їх виконав у суто-сценічному пляні з т. зв. широкими жестами, які підкреслювали повністю оту потрібну динамічність згаданих віршів.

Скрипаль Ярослав Миґасюк виконав „Ноктюрн" Шопена і концерт Баха „Е-дур". У фортепіяновій партії прямо блискучою була п. Лідія Бульба.

Дуже оригінальною і не менше сильною точкою була збірна рецитація у виконанні театральної групи молодих під кер. В. Шашаровського (в складі: Ю. Шашаровська, К. Альфавицька, М. Жубрик, Д. Возьна, В. Баглай, В. Конко, В. Завадович, З. Кознарський, В. Ткач, І. Козел, І. Заяць).

Програму закінчено двома *піснями* Котка - Стеценка „Україно — мати, кат сконав", Гнатишина „Геть вороги з України", у виконанні добре зіспіваного катедрального хору під кер. М. Добоша.

Ярослав Климовський.

● **Німецькі соціял-демократи** загострили свою опозицію до уряду Аденауера й самої особи старого канцлера. Вони заповіли, що не візьмуть участи в параді, яку підготовляє західньо-німецький уряд для відсвяткування факту *признання* Західній Німеччині повної суверенности згідно з Паризьким договором. Німецькі соціялісти вважають, що весь цей договір шкідливий, бо перешкоджує об'єднатись обом частинам Німеччини.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — — це сила!

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Концерт „Верховини", жін. вок. квартету з Торонто, в Клівленді.

Я не хочу писати рецензії на виступ жіночого квартету „Верховина" в Клівленді дня 3. квітня ц. р., бо це було б до деякої міри офіційним. Длятого хочу поділитися моїми враженнями в формі цього листа.

Признаюся щиро, що я йшов на концерт з певним упередженням, але вже після двох перших пісень я був приємно вражений. Щира скромність і безпосередність мистецького керівника квартету, п-ні О. Глібович, немов говорили до публіки, яка вщерть виповнила залю Народного Дому: „приймайте й судіть нас такими, якими ми є". І ми належно прийняли рідних гостей з Канади.

Велика робота, яку пророблено з квартетом, впадає слідно в вічі: чиста інтонація, рівність голосів, ритм, динаміка, а передовсім дикція. Того роду квартети не вимагають великих голосів, але вони повинні бути одного роду, так би мовити, одного стилю. Щож до гнучкости, то слід над нею ще попрацювати, особливо з першим сопрано, яке має претензії бути ліриком - кольоратурне.

Репертуар квартету різний, хто що любить: „Спомини з гір" Безкоровайного, виконані в гуцульських костюмах, беруть за серце. Решта пісень була відспівана направду гарно й складно, що можна було помітити з гарячих оплесків публіки.

Я не радив би включати до репертуару творів, писаних для хорів, хоч і вони вийшли удачно. Натомісць треба подбати про пісні веселого характеру, щось у роді загально знаної „Вайки про курочку" Балтаровича, яку по мистецьки виконувала свого часу львівська „Богема", чи „Ой брехали сусідоньки" Гнатишина, писаних спеціяльно для квартету. Взагалі придбання нового репертуару це Ахілева п'ята квартету, бо ж „Серенада", Баркароля включно із „Сонце низенько" — це все речі знані й переспівані професійними й самодіяльними квартетами.

Фортепіяновий супровід п. Жовнір-Клос певний і дискретний, може навіть за дискретний, особливо в танкових піснях, з огляду на ритм.

Віршоване слово п-ні Глібович, яке названо „деклямацією", було дуже вдатне й відразу впровадило публіку в веселий настрій. В ньому майстерно змальовано труднощі з виїздом до ЗДА, які все ж таки поборено, тримаючись засади: „До відважних світ належить". І справді Америка прийняла квартет гостинно і щиро так, як собі на це заслужили симпатичні Канадійки..

В другому слові п-ні Глібович, де згадано про театральний ансамбль при УНО в Торонто: „Всі набили собі кишені із Бартичевої „Гуцулки Ксені"..., мабуть забули додати два слова: „крім автора"...

Мушу на цьомі місці просити вибачення за нашу бідну, обдр'япану декорацію сцени нашого Народного Дому. Чудові гуцульські одяги й суконки Верховинок, ніяк не гармонізували з декораціями. Але просимо не дивуватися, ми ж усі наші академії, концерти й т. д. уладжуємо при цій же обстановці. В найкращому разі вішаємо вилинялі сукна, очевидно позичені, бо Народний Дім досі не спромігся на кращі.

Бажаючи Верховині найкращих успіхів у дальшій поїздці по Америці, просимо загостити до нашого Клівленду й на другий рік з новою програмою.

Не-Штравс.

ЧЕНСТВО В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ — ЦЕ ВАШ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОБОВ'ЯЗОК І ОСОБИСТИЙ ІНТЕРЕС! ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ПОВІДОМЛЕННЯ УКК

В СПРАВІ НАГОРОДЖЕННЯ ГРАМОТАМИ ЖЕРТВОДАВЦІВ.

У зв'язку із закінченням V каденції існування й праці Українського Конґресового Комітету Америки і з нагоди VI Конґресу, українським громадянам та організаціям буде видано грамоти Українського Народного Фонду. Ці Грамоти будуть урочисто доручені під час Конґресу.

Які це Грамоти і хто на них має право?

В цій справі існує постанова Українського Конґресового Комітету з 10 березня 1950 року, згідно з якою тим особам та організаціям, що пожертвували для Народного Фонду суму в сто долярів і вище, буде видано Грамоти, як пам'ятку і як відзначення їх жертвенности.

Перед VI Конґресом в часописах буде уміщено список тих осіб та організацій, які протягом останніх п'яти років (1950-1954) внесли пожертви в сто і більше долярів. Тим особам та організаціям й буде доручено Грамоти на VI Конґресі Американських Українців.

Як показала практика Фонду, крім громадян — безпосередніх жертводавців чи організацій, що жертвували сто долярів і бів чи зі своєї громадської кавище із своїх приватних засоси, вилонилась ще низка осіб та установ, що вельми заслужилися в справі Фонду своєю працею та організаційними заходами чи активною збіркою Національного Датку. Відзначення цієї жертвенної праці і патріотичних змагань громадян та організацій в користь Фонду є цілком оправдане й справедливе.

Грамоти по-мистецьки виконав наш відомий маляр і графік п. Яків Гніздовський. Будуть вони двох розмірів — менші — для окремих громадян (щоб надавались для приватних мешкань) і більші — для організацій.

Перша Грамота звучить: „Грамота Українського Народного Фонду, на суму ...... долярів, що її зложив Добродій (ка) на підтримку боротьби за Самостійну, Соборну Українську Державу, на культурно-наукові потреби та на гуманітарно-допомогові цілі. На знак признання за цей високопатріотичний та шляхетний вчинок, видано цю пам'ятну Грамоту. За Український Конґресовий Комітет Америки: підписи".

Друга Грамота звучить: „Грамота Українського Конґресового Комітету Америки. Цю Грамоту призначено за жертвенну та шляхетну працю для Українського Народного Фонду на підтримку Всенародних Змагань за Самостійну Соборну Українську Державу. Її доручено на VI Конґресі Українців Америки на знак признання, як пам'ятку та дороговказ для прийдешніх поколінь. За Український Конґресовий Комітет Америки: підписи".

НОВИЙ ПЛЯКАТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ

В цих днях вийшов з друку новий великий плякат Українського Народного Фонду. Плякат — роботи відомого акад. маляра П. Холодного. В центрі плякату — українська дівчина і короткий напис: „І на твою поміч чекає Україна". Плякат видано також англійською мовою. З малюнку плякату видано листівки, які можна набувати в українських книгарнях по ціні 5 центів за штуку або 50 центів за 12 штук.

✝

Наспіла до нас сумна вістка з Рідної Землі, що Наша Найдорожча Мати, Бабуня, Прабабуня

бл. п. ЮСТИНІЯ ЗАБОРСЬКА — ГУЛЕЙ

відійшла у вічність, проживши 80 років трудолюбивого життя.

Цією сумною вісткою діляться з Рідними та Знайомими горем прибиті:

Дочки: Доня ЖУК з мужем
Марія СТЕФАНІВ з мужем
Син: Осип Гулей з дружиною
Внуки: Марта, Роман, Степан
Правнуки: Ігор, Віра.

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10 ¢ за виготовлення нової адресової кліші, а члени УНС ще й число свого Відділу.

Адміністрація
„Свободи"

Yumeji Tsukioka, who is starred in "HIROSHIMA", the new Japanese film made on the site of the first "A-Bomb". This film tells the story of an ordinary family and the effect of the terrible bomb on their lives. The picture will open soon at the Baronet Theatre, 3rd Ave. and 59th St., N.Y.C.

Спорт

Лакавана еспанці — „УАСТ Рочестер" 1:1 (1:1)

Склад: С. Ольшанський; Е. Кулик, Д. Мельник; А. Хомич, Л. Стасюк, Е. Дащишак, М. Янчак; М. Побивайло, З. Снилик, В. Камад, М. Шевчишин, Д. Завадівський.

„УАСТ Рочестер" виступило до цих змагань з еспанцями дотеперішнім лідером табелі в дещо послабленому складі без таких змагунів: І. Стельника, В. Грибаскаса, М. Бабюка. Але знаючи вагу цих мистецьких змагань, „УАСТ" заграло дуже жертвенно. По незвичайно завзятій і тяжкій грі на болотнистому грищі, наші вивезли одну цінну точку від сильного противника еспанців, а при більшому щастю могли вивезти і 2 точки. Добре криття наших задів цілковито паралізувало грізний напад противника. Цілу першу півгру „УАСТ" має перевагу, граючи майже весь час на половині противника, що було причиною здобуття нами тільки однієї точки. А шкода. Тому напад наш мусить взяти собі до уваги: більш стріляти по воротах, і більш уважати на офсайди. Змагання починаються у великому напруженні. Кожний здає собі справу про важливість тих змагань. Перші ворота здобувають еспанці в 13-ій хв. з карного копу, який суддя диктує за руку нашого помічника. Змагуни „У. А. С. Т" починають ще більш жертвенно грати і облягають ворота противника, але без успіху. В 33 хв. З. Снилик стріляє наріжняк, а М. Шевчишин з підворітного замішання вирівнює, встановлюючи нерішений вислід. Друга півгра стає більш вирівняна, гра сповільняється через болотнисте грище. Оба напади випадами хочуть здобути провадження, одначе оборона і воротарі є завжди на своїх місцях і успішно ці оборонні випади ліквідують. Свисток судді закінчує гру, а оба претенденти на першуна, заболочені і перемучені, але задоволені сходять з грища. Слідуючі змагання „УАСТ Рочестер" має розіграти з поляками в неділю дня 1-го травня.

А. Я.

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ „В СВОБОДІ"

З ВІДЧИТОВОЇ ЗАЛІ

ДОПОВІДЬ ВОЛ. ДУБНЯКА В ФИЛАДЕЛФІЇ

В неділю 10 квітня ц. р. в Филаделфії в Українському Клюбі при Френклін стріт, осередок СЗСУ-Селянської Партії влаштував громадські збори під головуванням полковника з Армії УНР п. Івченка, на яких виступав представник ЦК СЗСУ-СП п. Володимир Дубняк з доповіддю „Куди йде еміграція і Україна?" (Про три етапи української національно-визвольної революції).

В доповіді висвітлено такі головні питання: українська визвольна справа на тлі сучасної міжнародної ситуації. Національно-визвольні сили еміграції і на рідних землях. Наші ідеї та сили, що їх здійснюватимуть (сили будуючі і сили руйнуючі з погляду минулого і сучасного). Наші союзники і вороги. Куди ведуть Україну й еміграцію? Де шукати джерел національно-визвольних сил української антибольшевицької революції?

Зокрема доповідач подав схему Української Революції, поділяючи її на три головні етапи.

Перший: Підготовка Революції. „Українская жізнь" в Москві на чолі з С. Петлюрою, як національний штаб українського руху. Революція, 4-ий Універсал як її програма, С. Петлюра як її провідник. Мобілізація всіх українських національно-революційних сил. Тимчасова поразка і нові форми боротьби.

Другий: Друга світова війна. Новий всенародний революційний зрив. Морально-ідеологічна капітуляція ворога і наша перемога. Від ОУН до УПА. Боротьба на два фронти. Україна в ОН як суб'єкт міжнародного права.

Третій: Назріваючий, завершальний етап.

Заслугою доповідача було те, що не оминаючи розбіжних поглядів і різких моментів, що панують в різних партійних середовищах, він зумів їх висвітлити так, що в залі встановилась дружня атмосфера, а дискусія велась в дусі взаємного зрозуміння і пошани.

В дискусіях виступали представники різних поглядів і середовищ: пп. Гасенко — СУНД, голова Товариства Прихильників УНР, Лук'янович, Білоцький, Одуд, Мельник, полк Івченко, Беляєв, Л. Дем'янчук, та інші.

На закінчення п. Л. Дем'янчук відчитав проєкт резолюцій — прийнятий одноголосно.

Л. М-з

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

Помер визначний учений М. Левченко

22 січня ц. р. на 64-му році життя помер визначний науковець-візантиніст Митрофан Левченко. Закінчивши Ніжинський історично-філологічний інститут, він від 1932 р. цілком присвятився візантинознавчим студіям у наукових закладах Ленінграду. Талановитий і глибокий дослідник, М. Левченко у своїх працях особливу увагу звертав на вивчення соціяльно-економічної історії Візантії, зокрема дослідження аґрарного устрою імперії в 5-7 віках, і написав підручник історії Візантії. Опрацюванню проблем взаємин Візантії і Київської Руси присвячена праця М. Левченка, яку підготовляє до друку Інститут історії Академії наук СССР.

На ланах України

Погода цієї весни на Україні змінлива. Теплі сонячні дні раптом змінюються холодними, вітряними. У першій половині квітня дуже багато дощів випало у Ворошиловградській, Сталінській, Дніпропетровській, Одеській і Закарпатській областях. Сівбу ранньої ярини закінчено. На п'ять днів раніше від минулого року закінчено також сівбу соняшника. Гострими наказами з центру і щоденною пропаґандою прискорюється сіяння по всіх областях України рекомендованої Хрущовим культури — кукурудзи.

Посмертні Згадки

ПАВЛО КАНЮК, член 108 Відділу УНСоюзу в Лейквуд, О., помер нагло на удар серця 5-го квітня 1955 р., проживши 71 р. Покійний походив зі села Містковичі, пов. Новий Самбір. Покійний не залишив жадної родини, його дружина померла тому 10 місяців. Похорон відбувся з Укр. Правосл. Церкви св. о. Николая на Бруклин Гайтс цвинтар. — В. Н. П.!

М. Сіліко, секр.

ПЕТРО ЛЕВКОВИЧ, член Т-ва Запорозька Січ Відд. 21 УНСоюзу в Джансон Ситі, Н. Й., помер 3-го квітня, проживши 66 років. До УНСоюзу вступив в 1919 р. Полишив в смутку дружину Катерину, сина Івана і доньку Марію, зам., 1 внука і брата Василя і Сестру Палагію. Похорон відбувся 6 квітня з погреб. заведен. до Укр. Правосл. Церкви св. І. Хрестителя при участі Родини, Членів і Знайомих, а відтак на цвинтар св. І. Хрестителя в Джансон Ситі. В. Н. П.!

П. Садовець секр.

АННА КАРАІМ, довголітня членка Т-ва ім. І. Франка Відділ 83 УНСоюзу у Филаделфії, Па., померла 14-го квітня 1955 р. Полишила в смутку мужа Романа, 3 дочки, 2 синів, 13 внуків. Походила зі села Короличі, пов. Перемишляни. Похорон відбувся 18-го квітня з погреб. заведен. при участі Родини, Приятелів, Знайомих до кат. церкви св. Марка на Брістол, відтак на вічний спочинок на цвинтар Факсчейс. — В. Н. П.!

С. Чорномаз, секр.

ВАСИЛЬ БЕНЗАР, довголітний член УНСоюзу Відділ 300 в Джанстави, Па., помер по довгій недузі 10-го квітня 1955 р. в 64 році життя. До Союзу вступив 1914 р. Покійний походив з села Нирків, Червоний Город, пов. Заліщики, Зах. Україна. Полишив в смутку дружину, одну доньку, внуку і зятя. Похорон відбувся 13-го квітня з погреб. заведен. до Грек. Кат. Церкви св. Тройці, а відтак на церковний цвинтар. — В. Н. П.!

Ф. Кавчак, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Т-ва „Сокіл", відд. 336, відбудуться в неділю, 8-го травня, о год. 1-ій попол., в У. Н. Домі. Проситься членів прийти і вирівняти належні вкладки. — Я. Дзядига, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Подається до відома всім членам, що місячні збори Т-ва ім. І. Франка відд. 334 відбудуться в неділю, 8-го травня 1955, о год. 1-ій попол., в залі У. Н. Дому під ч. 2255 West 14th St. Проситься прибути на ці збори. Довгуючих просимо вирівняти свої залеглості. — Н. Задороцький, пр.; С. Морозович, секр. фін. і кас.; Н. Марцінюк, секр. рек.

ОЛІСН, Н. Й. — Т-во Зап. Січ Відд. 363 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 8-го травня, о год. 2-ій попол. 1003 Брук вул. Проситься усіх членів прибути обов'язково. Одною з важних справ до полагодження є справа пікніку. — О. Іванців предс.; Г. Романків, кас.; Д. Базів, скр.

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. — Б-во св. о. Николая, Відд. 78 повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 8-го травня. Проситься всіх прийти і вплатити місячні вкладки. — І. Петрунцьо, пр.; М. Шайняк, секр.

• РОЗШУКИ •

АНАСТАСІЯ САЙЧУК з села Карів, пов. Рава Руська, Галичина, пошукує своїх дітей **ЮЛЬЦЮ і ВАСИЛЯ.** Ф. Струз має від неї листа з важними відомостями для дітей. Хто знав би про них, або вони самі, прошу писати на адресу:
FILYNA STRUZ.
50 E. 23rd St., Paterson, N. J.

Олександер **ЛОМАКА** пошукує сина Івана **ЛОМАКУ** з села Софіївка, Київської області. Хто знає або чув про нього, прошу зголоситися на адресу: ALEX LOMAKA, 1312 N. Campbell Ave., Chicago 22, Ill. USA. Українські заграничні часописи прошу передрукувати.

ПОШУКУЮ РІДНИХ І ЗНАЙОМИХ
в ЗДА, які перед війною перебували в Дітройт, Міш.
Ласкаві відомості слати на адресу:
R. SNIHUR
204 Shaugnessy Street
Sudbury, Ont., Canada

ЧЛЕНСТВО В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ — ЦЕ ВАШ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОБОВ'ЯЗОК І ОСОБИСТИЙ ІНТЕРЕС! ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ТАРЗАН, ч. 3455. В укритті.

Тим часом, знову в тихих шатрах білі люди вирішили святкувати,

Вони випили за успіх в усуненні останньої перешкоди до їхнього багатства.

...Але вони не бачили лютої постаті, що важко зближалася до них з темряви.